

De termen 'Mossels' en 'Mosselen': over een subtiel verschil in toepassing

Jozef A.J.H. Nienhuis

A note is provided on the use of the terms "mossels" and "mosselen" in the Dutch language.

Er bestaat een subtiel onderscheid in de Nederlandse taal met betrekking tot betekenis en gebruik van de woorden 'Mossels' en 'Mosselen'. Aangezien naar mijn oordeel fout gebruik nog al eens voorkomt bij amateur-malacologen en exacte wetenschappers werkzaam op terreinen buiten de directe invloedssfeer van de biologie wil ik toelichten hoe naar mijn oordeel dat onderscheid ligt. De gehanteerde methode is het bestuderen van in de Nederlandse taal geschreven serieuze literatuur over mollusken vanaf de door Tera van Benthem Jutting geschreven Fauna van Nederland, aflevering XII Mollusca (1) C. Lamellibranchia van 1943 tot heden en recente folders van de laatste 10 jaar waarin bivalven worden aangeboden voor culinaire doeleinden. Daarnaast beluisterde ik het taalgebruik van beroepsmalacologen enerzijds en anderzijds de gesprekken op de markt van kopers en verkopers ook gedurende de laatste 10 jaar. Binnen de aangegeven tijds marges blijft het gebruik van de termen constant en eventuele veranderingen in het gebruik van de termen voor die tijd laat ik buiten beschouwing. Op grond daarvan kom ik tot de volgende conclusies: Het gebruik van het meervoud 'Mossels' behoort toe aan het domein van de biologie en slaat op het collectivum van alle soorten bivalven op aarde. Het gebruik van het meervoud 'Mosselen' behoort toe aan het domein van de economie: verkoop op de markt en in de winkels, en slaat op een ander type collectivum te weten vele individuen van de eetbare mossel *Mytilus edulis* L. De consequentie hiervan is dat in de Nederlandse taal zowel de termen 'zeemossels' als 'zeemosselen' correct Nederlands zijn met de aantekening erbij dat het om verschillende domeinen en collectiva gaat. Daarentegen is alleen de term 'zoetwatermossels' correct Nederlands en de term 'zoetwatermosselen' niet. Totdat bijvoorbeeld de Aziatische korfmossel *Corbicula fluminea* (Müller) en/of de Chinese zwanenmossel *Sinanodonta woodiana* (Lea), beiden Chinese voedselbronnen, op de markt worden aangeboden. Op dat moment kan de Nederlandse taal correct worden verrijkt met de term 'zoetwatermosselen'. Graag ontvang ik terzijner tijd, mocht het eventueel zover komen, één foto van deze taaltovenaar zonder roeping op de markt. Een derde domein betreft het vrije associëren op bivalven. Deze associaties betreffen bijna altijd het vrouwe-

lijk genitaal of het pantser. De spontaan zich aandienende methode hier was het beluisteren van personen die zich overgaven aan associëren onder invloed van lyrische natuurbeleving of alcohol of van personen die een karakterstructuur bezitten die snel tot associëren leidt. Het blijkt nog een hele klus om deze mensen onbeïnvloed tot gebruik van de meervoudsvorm te verleiden. Bij deze associaties wordt meestal zowel bij biologisch als culinair geïnteresseerden de term 'Mossels' gebruikt.

Adres auteur:
Jozef A.J.H. Nienhuis
Usquert